

לקוטי תורה • פרשת מסעי • מאמר 4

אלה מסעי בניי כו' ויכתב משה את מוצאיהם...

”אלה מסעי בני ישראל... ויכתוב
משה את מוצאיהם למסעיהם”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל
אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/masei/4](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/masei/4)

1 אלה מסעי בניי [בני ישראל] כוי ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם כוי ואלה מסעיהם למוצאיהם. וצייל

למה גבי ויכתוב משה הקדים מוצאיהם למסעיהם ואח"כ הפך ואומר ואלה מסעיהם למוצאיהם.

"אלה מסעי בני ישראל" כוי. "ומשה כתב את מוצאיהם למסעיהם" כוי, "ואלה מסעיהם למוצאיהם". צריך להבין: מדוע ב"ומשה כתב" הקדים הכתוב את "מוצאיהם" ל"מסעיהם", ואחר כך הפך את הסדר ואמר "ואלה מסעיהם למוצאיהם"?

גם מהו ויכתוב משה כוי דמסתמא משה כתבו ככל התורה אשר הקב"ה אומר ומשה אומר וכותב.

וכן, מה פירוש "ומשה כתב" כוי? הרי מן הסתם משה כתב זאת, כמו את כל התורה, שהקדוש ברוך הוא אומר ומשה אומר וכותב.

אך הענין כי הנה ענין המסעות שנסעו וחנו במדבר מ"ב פעמים עם הארון ויהי בנסוע כוי

אך העניין הוא כך: עניין המסעות, שבהם נסעו וחנו במדבר ארבעים ושתיים פעמים עם הארון — "ויהי בנסוע" כוי,

ובנוחה כוי רק שהארון נעשה אח"כ ומסעות הראשונות עד מדבר סיני נסעו בלא הארון שהם כנגד שם מ"ב אנא בכח גדולת ית"ץ כוי

ו"ובנוחה" כוי; אלא שהארון נעשה רק לאחר מכן, ואת המסעות הראשונים, עד מדבר סיני, עשו בלא הארון. הם מקבילים לשם מ"ב, "אנא בכח גדולת ימינך תתיר צרורה" כוי.

אף שהיה זה בסיבה מחמת חטא המרגלים שנגזרה גזירה להתעכב מ' שנה במדבר עכ"ז [עם כל זה] הרי הוא ית' הוא סיבת הסיבות.

אף שהדבר בא בעקבות גורם מסוים — חטא המרגלים, שבגללו נגזרה הגזירה להתעכב ארבעים שנה במדבר — בכל זאת, הוא יתברך הוא סיבת הסיבות.

2 והנה גם ע"פ הנגלה יש טעם לזה כדי שימצאו האוצרות לקיים מ"ש ובתים מלאים כל טוב כוי כמ"ש

רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה].

והנה, גם לפי התורה הנגלית יש לכך טעם: כדי שימצאו את האוצרות, לקיים את הכתוב "ובתים מלאים כל טוב" כוי, כפי שאמרו חז"ל.

ועי' הנסתר נזכר בספרים שהוא כדי להכניע את המדבר הגדול והנורא עי' מ"ב מסעות שנסעו וחנו כנסי' [כנסת ישראל] עם הארון שהם כנגד שם מ"ב כו'.

ולפי התורה הנסתר, מובא בספרים שהדבר נועד להכניע את "המדבר הגדול והנורא" באמצעות ארבעים ושניים המסעות שבהם נסעו וחנו בני ישראל עם הארון, שהם כנגד שם כן מ"ב וכו'.

3 ולהבין מהו ענין הכנעה זאת להמדבר הלא הוא שממה ואין דר בו. אך הענין הוא

וכדי להבין מהי הכנעה זו של המדבר — הרי הוא שומם ואין איש גר בו. אלא העניין הוא

כי המדבר נק' מדבר העמים שהוא מקור יניקת כל הקליפות והוא לעומת בחינת ירושלים שהוא המקור לכל העולם כולו בקדושה כי זה שער השמים שנמשך שם ההשפעה מלמעלה

שהמדבר נקרא "מדבר העמים", והוא המקור שממנו כל הקליפות שואבות את יניקתן. הוא עומד כנגד בחינת ירושלים, שהיא המקור לכל העולם כולו בקדושה, שהרי "זה שער השמים" — המקום שבו נמשכת ההשפעה מלמעלה;

כי שם צוה ה' את הברכה ומשם היו מקבלים כל הארצות (וכמ"ש בזהר פ' תרומה דקנ"ז ע"א ועיין עוד בזהר פ' יתרו דע"ט א')

כי "שם ציווה ה' את הברכה", ומשם קיבלו כל הארצות (כמו שכתוב בזהר, פרשת תרומה, דף קנ"ז ע"א; ועיין עוד בזהר, פרשת יתרו, דף ע"ט ע"א).

ולכן ירושלים הוא באמצע הישוב ואת זה לעומת זה עשה האלקים בחיי מדבר הוא מקור כל הקליפות ולכן ירושלים נמצאת במרכז העולם המיושב. ו"את זה לעומת זה עשה האלקים": בחינת המדבר היא המקור של כל הקליפות.

ולכן הוא ארץ מלחה אשר לא יעשה פרי כו' כי בקדושה מיהב יהבי משקל לא שקלי וכמ"ש ואתה מחיה את כולם שתמיד נמשכים השפעות החיות.

ולכן היא "ארץ מלחה אשר לא תצמיח פרי" וכו'. שכן בקדושה, "נתינה — נותנים, לקיחה — אינם לוקחים", כמו שכתוב: "ואתה מחיה את כולם"; כלומר, השפעות החיות נמשכות תמיד.

ולהיפך בקליפה כתיב הב הב שמבקשים הכל בשביל עצמם לגרמיה ואינן משפיעים לזולתם (ועיין מענין הב הב בזהר פ' קדושים ד"פ ע"ב ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ובאדרא דנשא קל"ה סע"א [סוף עמוד א] ובפ' וירא דק"י ע"ב ובפ' בשלח דנ"ו ע"א)

ולהפך, על הקליפה כתוב "הב הב": הן מבקשות הכול לעצמן, לטובת עצמן, ואינן משפיעות לאחרים (ועיין בעניין "הב הב" בזהר, פרשת קדושים, דף פ' ע"ב, ובפירוש הרמ"ז שם; ובאדרא דנשא, דף קל"ה סוף ע"א; ובפרשת וירא, דף ק"י ע"ב; ובפרשת בשלח, דף נ"ו ע"א).

ולכן עפר מדבר פסול לכיסוי הדם לפי שאינו מגדל צמחים כו' כמ"ש בגמרא. וע"י שנסעו בו בניי [בני ישראל] הכניעו אותם ומעשה אבות הוא פעולה לבנים עד

ולכן עפר המדבר פסול לכיסוי הדם, מפני שאינו מצמיח צמחים וכו', כפי שנאמר בגמרא. וכאשר בני ישראל נסעו במדבר, הם הכניעו את הקליפות שבו; ומעשה האבות פועל עבור הבנים

סוף כל הדורות שמחמת זה יש ביכולת האדם להכניע הגוף שלו שהוא משכא דחויא מבחי' הקליפות הן בעוון חוללתי ובחטא יחמתני אמי שתחלת הווייתו הוא מן תאוה כו'

עד סוף כל הדורות. משום כך יש לאדם יכולת להכניע את גופו שלו, שהוא "משכא דחויא", מעולם הקליפות — "הן בעוון חוללתי, ובחטא יחמתני אמי", שכן ראשית התהוותו היא מתאוה וכו',

וכמ"ש ברבות תזריע פ"ד [פרק י"ד / פרשה י"ד] כלום נתכוין כו' וכדי שיסכים גם הגוף לרצון הנפש אלקית בבחי' ואהבת כו' זהו ע"י שכבר נכנע המקור שלהם

כמו שכתוב במדרש רבה, תזריע, פרק י"ד: "כלום נתכוון..." וכו'. וכדי שגם הגוף יסכים לרצונה של הנפש האלקית, בבחינת "ואהבת" וכו' — הדבר נעשה משום שמקורם כבר הוכנע.

אבל לולי זה לא היה יכולת בשום אופן לאדם להתגבר על גופו ונפשו הבהמית כ"א לפי שכבר נכנע המקור שלהם לכן גם הענפים יהיו נכנעים ע"י האדם כו' והיינו ע"ד כלל ופרט כו':

אולם לולא זאת, לא הייתה לאדם שום יכולת להתגבר על גופו ועל נפשו הבהמית. אלא מכיוון שמקורם כבר הוכנע, גם הענפים יוכנעו על ידי האדם וכו'. וזהו על דרך כללות ופרט וכו'.

4 ב אך עדיין צ"ל למה היתה זאת מאת ה' לברוא הקליפות ושח"כ יצטרכו להכניעם לא יהיה לא הא ולא הא.

2. אך עדיין צריך להבין מדוע היה זה רצון ה': לברוא את הקליפות, ואחר כך יהיה צורך להכניע אותן. מוטב שלא יהיו לא אלה ולא אלה!

הנה כתיב ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה כו' וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] אל תקרי מה אלא מאה ברכות שחייב אדם לכרך כו'.

והנה כתוב: "ועתה ישראל, מה ה' אלקיך שואל מעמך כי אם ליראה" וכו'; וחז"ל אמרו: אל תקרי "מה" אלא "מאה" — מאה הברכות שאדם חייב לכרך וכו'.

דהנה הברכה יש בה נוכח ונסתר (ועיין מזה בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הברכות פרק שני) בא"י [ברוך אתה ה'] היינו נוכח

שהרי בברכה יש פנייה ישירה ודיבור בגוף נסתר [על ה'] (ועיינו בעניין זה בפרי עץ חיים, שער הברכות, פרק שני). "ברוך אתה הוי"ו הוא פנייה ישירה,

כי ואתה מחיה את כולם ע"י אותיות שמא' ועד תי"ו ובמחשבה א' ברא את כל העולם שבו רבוא רבבות ברואים לאין קץ ותכלית גבוה מעל

משום ש"ו ואתה מחיה את כולם" באמצעות האותיות מאל"ף ועד תי"ו, ובמחשבה אחת ברא את העולם כולו, שיש בו רבבות רבבות של נבראים בלי קץ וגבול, גבוה מעל

גבוה כמ"ש וקדושים בכל יום יהללוך סלה שאחר שאומרים סדר קדושה של המלאכים שאומרים קדוש וברוך כו' אח"כ אומרים וקדושים הם הנשמות יהללוך סלה לאין קץ כו'

גבוה, כמו שכתוב: "וקדושים בכל יום יהללוך סלה". לאחר שאומרים את סדר הקדושה של המלאכים, שאומרים "קדוש" ו"ברוך" וכו', אומרים אחר כך: "וקדושים" — אלה הנשמות — "יהללוך סלה", בלי קץ וכו'.

הגם שבספרים לא נזכר אלא ב' בחי' גי"ע [גן עדן] התחתון ועליון ואף גם על גי"ע [גן עדן] תחתון אמרו באחר מוטב דלידיניה כו'

אף שבספרים נזכרות רק שתי בחינות, גן עדן התחתון וגן עדן העליון, ואף על גן עדן התחתון אמרו על אחר: "מוטב דלידיניה" וכו',

וק"ו [וקל וחומר] על גי"ע [גן עדן] העליון ובאמת יש עוד רבבות מדרגות בעילוי אחר עילוי לאין קץ ות"ח [ותלמיד חכם / ותלמידי חכמים] אין להם מנוחה כו' וגם במלאכים אלף אלפין גדוד א' והגדודים אין להם מספר והכל נמשך ממחשבה אחת

וכל שכן בגן עדן העליון; ובאמת יש עוד רבבות מדרגות, עלייה אחר עלייה, בלי קץ. "ותלמידי חכמים אין להם מנוחה" וכו'. וגם במלאכים: "אלף אלפין" הם גדוד אחד, ולגדודים אין מספר. וכל זה נמשך ממחשבה אחת.

ולכן הכל כלא חשיב קמיה ית' כמו עד"מ באדם מחשבה א' הוא כלא חשיב אפילו

ולכן הכול נחשב כלא כלום לפניו יתברך — כמו, למשל, אצל האדם, מחשבה אחת נחשבת כלא כלום, אפילו

רק נגד כח המחשבה שהן כ"ב אותיות שבנפש המדברת שיוכל לחשוב בהן מחשבות לאין קץ ותכלית,

ואצ"ל [ואין צריך לומר] לגבי עצמות הנפש שגם כללות כח המחשבה הוא רק לבוש לבד כו'.

רק ביחס לכוח המחשבה, המורכב מעשרים ושתיים האותיות שבנפש המדברת, שבאמצעותן הוא יכול לחשוב מחשבות בלי סוף וגבול; ואין צריך לומר שכך הוא ביחס לעצם הנפש, שהרי גם כוח המחשבה בכללותו אינו אלא לבוש בלבד וכו'.

5 וזהו ענין הבקשה ברוך אתה ברכה הוא המשכה וגילוי בחינות אותיות המחשבה היינו הכ"ב אותיות

עצמן כח המחשבה כו' ונק' אתה לשון נוכח כי זהו המשכת בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין].

וזהו פירוש הבקשה "ברוך אתה": ברכה היא המשכה וגילוי של בחינות אותיות המחשבה, כלומר, עשרים ושתיים האותיות עצמן, כוח המחשבה וכו'. "אתה" הוא לשון פנייה ישירה, מפני שזו המשכת בחינת ממלא כל עלמין.

ואח"כ אשר קדשנו בלשון נסתר הוא בחי' סוכ"ע שהמחשבה היא בטלה לגבי עצמיות אור א"ס ב"ה

וכמו בנפש ביטול מחשבה לגבי השכל שגם כח המחשבה הוא

ואחר כך, "אשר קדשנו", הנאמר בלשון נסתר, הוא בחינת סובב כל עלמין, שבה המחשבה בטלה לפני עצמות אור אין סוף ברוך הוא. בדומה לכך, בנפש המחשבה בטלה לפני השכל, שכן גם כוח המחשבה הוא

רק בחי' לבוש הנפש משא"כ השכל הוא מבחי' עצמיות הנפש ואצ"ל [ואין צריך לומר] לגבי למעלה

מהשכל וק"ו [וקל וחומר] לגבי עצמיות הנפש, וכך הוא ביטול המחשבה לגבי הרצון עליון שלמעלה

מהמחשבה, ויש גם למעלה מהרצון כו'

רק בחינת לבוש של הנפש, ואילו השכל הוא מבחינת עצמות הנפש; ואין צורך לומר שהמחשבה בטלה לפני מה שלמעלה מן השכל, וכל שכן לפני עצמות הנפש. כך גם המחשבה בטלה לפני הרצון העליון, שלמעלה מן המחשבה; ויש גם מה שלמעלה מן הרצון וכו'.

וע"י המצות שהם רצון עליון ממשיכים גילוי א"ס ב"ה, דהיינו המשכת בעל הרצון בעל המחשבה

ובאמצעות המצוות, שהן הרצון העליון, ממשיכים גילוי של אין סוף ברוך הוא — כלומר, המשכה של בעל הרצון, בעל המחשבה.

(והנה במ"א נתבאר שזהו ענין שבחרו רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] לקרוא את הבורא ית' בשם הקב"ה יותר מבשאר שמות והיינו לפי שקדוש וברוך זהו ענין ב' בחי' אלו דסוכ"ע וממכ"ע [וממלא כל עלמין] כמ"ש מזה בד"ה קא מיפלגי במתיבתא דרקיע אם בהרת כו'

(והנה במקום אחר נתבאר שזהו הטעם לכך שחז"ל בחרו לקרוא לבורא יתברך בשם "הקדוש ברוך הוא" יותר מבשאר השמות: "קדוש" ו"ברוך" הן שתי הבחינות הללו, סובב כל עלמין וממלא כל עלמין, כמבואר על כך בדיבור המתחיל "קא מיפלגי במתיבתא דרקיע, אם בהרת" וכו',

עד הקב"ה אומר טהור כו' ע"ש ולכן נגד ב' בחי' הללו בא בהכרח לשון נכח בברוך אתה ולשון נסתר כאשר קדשנו כו' והיינו פי' הקדוש ברוך הוא)

עד "הקב"ה אומר: טהור" וכו'; עיינו שם. לכן, כנגד שתי הבחינות הללו, הברכה כוללת לשון פנייה ישירה ב"ברוך אתה" ולשון נסתר ב"אשר קדשנו" וכו'. וזהו פירוש "הקדוש ברוך הוא".

והכח הזה במצות הוא לפי שנשפלו במעשה וסוף מעשה במחשבה תחלה וכמ"ש צחוק עשה לי אלהים שם אלהים דייקא הגורם להיות בחי' יש הוא העושה צחוק ותענוג למעלה ע"י הביטול ש היש בטל אח"כ

והכוח הזה שבמצוות נובע מכך שהן ירדו לעולם המעשה, ו"סוף מעשה במחשבה תחילה". וכמו שכתוב: "צחוק עשה לי אלקים" — דווקא שם אלקים, הגורם לבחינת יש להתהוות, הוא המביא צחוק ותענוג למעלה, באמצעות הביטול, כאשר היש בטל לאחר מכן.

וזהו לויתן זה יצרת כו' פי' לויתן לשון התחברות שהוא התחברות יש לאין שהגשמיות בטל לרוחניות יצרת לשחק בו שמזה נעשה שחוק וחדוה למעלה (ועמ"ש פ' פנחס בד"ה צו את בניי [בני ישראל] כו').

וזהו "לויתן זה יצרת" וכו'. פירוש "לויתן" הוא התחברות: התחברות היש עם האין, כאשר הגשמיות בטלה לרוחניות. "יצרת לשחק בו" — מכך נעשים צחוק ושמחה למעלה (ועיינו במה שנכתב בפרשת פינחס בדיבור המתחיל "צו את בני ישראל" וכו').

וזהו אל תהי ברכת הדיוט קלה כו' פי' שהוא ההעלאות מענינים גשמיים שבעוה"ז שהן נק' מילין דהדיוטא ואל תהי קלה

וזהו "אל תהי ברכת הדיוט קלה" וכו': כלומר, אלו הן העלאות הנעשות מעניינים גשמיים שבעולם הזה, הנקראים "מילים של הדיוט"; ו"אל תהי קלה",

כי עיי' ביטול היש עיי' דוקא נעשה הברכה וההמשכה מלמעלה ולכן נקי ברכת הדיוט כו'
שכן דווקא על ידי ביטול היש נעשים הברכה וההמשכה מלמעלה. לכן היא נקראת "ברכת הדיוט" וכו'.

[ועיי' מענין ברכת הדיוט ברע"מ [ברעיא מהימנא] נשא (קכ"א ב') ור"פ תצא ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם
ושם ועמ"ש בד"ה ושאתם מים בענין אע"פ [אף על פי] שהאש יורד מלמעלה מצוה להביא מן ההדיוט].
[ועיינו בענין "ברכת הדיוט" ברעיא מהימנא, Naso (folio 121, side b), ובתחילת Parshas Teitzei, וכן
בפירוש הרמ"ז בשני המקומות; ועיינו כמה שנכתב במאמר המתחיל "ושאתם מים" בענין מאמר חז"ל, שאף על פי
שהאש יורדת מלמעלה, מצווה להביא מן ההדיוט].

וזהו יסוד כל המצות כמו צדקה שנותן ממונו שייגע עליו בכל רמ"ח אברים ונותנו לעני ועושה מיש
לאין ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] בכל מאדך בכל ממונך.
וזהו יסודן של כל המצוות. למשל, בצדקה: אדם נותן את ממונו, שעליו טרח בכל רמ"ח איבריו, ומעניק אותו לעני,
וכך הופך יש לאין. לכן אמרו חז"ל: "בכל מאודך" — "בכל ממונך".

6 ובאמת פ"י מאדך הוא האהבה בלי גבול אך הענין ששניהם אמת. כי הנה ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה]

טוב זה יצ"ט [יצר טוב] מאד זה יצה"ר [יצר הרע], והטעם

למען האמת, פירוש "בכל מאודך" הוא אהבה בלי גבול. אך הענין הוא ששני הפירושים נכונים. שהרי חז"ל אמרו:
"טוב" — זהו היצר הטוב; "מאוד" — זהו היצר הרע. והטעם

כי הנפש עם היות שהיא חלק אלוה ממעל מ"מ היא מוגבלת והאהבה שלה היא בבחי' גבול ומדה וא"א
לה להגיע לבחי' מאד שהוא בלי גבול ולהתכלל בא"ס ב"ה שאין לו תחלה ותכלה

הוא שהנפש, אף שהיא "חלק אלוה ממעל", מוגבלת בכל זאת, ואהבתה היא בגדר של גבול ומידה; ואין ביכולתה
להגיע לבחינת "מאוד", שהיא בלי גבול, ולהיכלל באין סוף, ברוך הוא, שאין לו ראשית ואין לו תכלית,

אלא עיי' נפש הבהמית דוקא כאשר גם היא נהפכת ממרירו למיתקא וחפיצה וחשקה לדבקה בו ית'
שאהבה זו היא בלי גבול.

אלא דווקא באמצעות הנפש הבהמית, כאשר גם היא נהפכת ממרירות למתיקות, ורוצה וכמה להידבק בו יתברך;
שכן אהבה זו היא בלי גבול.

7 וכמשל מרוצת המים כשבוקעים ההסתר שהיה מסתיר ומעכב ומונע את מרוצתם שאז הוא בתגבורת עצומה כו'.

הדבר דומה לזרימת מים הפורצת דרך המחסום שהסתיר את זרימתם, עיכב אותה ומנע אותה; אז היא נעשית בעוצמה אדירה וכו'.

והיינו ג"כ ענין א' עם משנ"ת [מה שנתבאר] לעיל שע"י ביטול היש דוקא הוא שנתעורר למעלה בחי א"ס. וזהו גם אותו עניין עצמו שנזכר לעיל: דווקא באמצעות ביטול היש מתעוררת למעלה בחינת אין סוף.

8 וזהו ענין הממון בבחי' בכל מאדך וכמ"ש צדקה תרומם גוי שע"י תבוא נה"ב [נפש הבהמית] לבחי' בכל מאדך כו'.

וזהו ענין הממון בבחינת "בכל מאדך", כמו שכתוב: "צדקה תרומם גוי"; שעל ידי כך נפש הבהמית מגיעה לבחינת "בכל מאדך" וכו'.

ועד"ז הוא כל מעשה המצות מיש לאין והם היפוך מבחי' מדבר שהוא הב' ולא להשפיע כו' וכך גם כל קיום המצוות הוא מ"ש" ל"אין", והן היפוכו של המדבר, שאומר "הב", הב"י ואינו משפיע וכו'.

וזהו מה ה' אלקיך שואל מעמך פי' מה היינו בחי' ביטול לעשות מיש אין דהיינו שלא יהיה נחשב יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] לומר כך אני רוצה

וזהו פירוש "מה ה' אלקיך שואל מעמך": "מה" היא בחינת ביטול — להפוך את ה"יש" ל"אין"; כלומר, שלא ייחשב האדם ל"יש" ולדבר בפני עצמו, עד שיאמר: "כך אני רוצה

וזה איני רוצה כו' כ"א להיות משים עצמו כשיריים שלא יתפוס מקום כלל כאלו הוא אין ואפס ממש וזהו בחי' מ"ה [שם מ"ה].

וזה איני רוצה" וכו', אלא אדרבה, להחשיב את עצמו כשיריים, כך שלא יתפוס מקום כלל, כאילו הוא ממש אין ואפס. וזהו בחינת מ"ה.

9 ועמ"ש סדי"ה מה טובו. וכדי לבוא לבחי' מה וביטול תיקנו מאה ברכות שהם המשכות מלמעלה בנפש בחי' אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] הנותן כח להיות אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] וביטול היש.

וראה מה שנכתב בסוף המאמר המתחיל "כמה טובים". כדי להגיע לבחינת מ"ה ולביטול, תיקנו מאה ברכות, שהן המשכות מלמעלה אל הנפש, בחינת אתערותא דלעילא, הנותנת כוח לאתערותא דלתתא ולביטול היש.

עמ"ש בד"ה ואתחנן מענין ברכת המצות וגם שע"י מאה ברכות נמשך אח"כ להיות מבחי' מ"ה [שם מ"ה]
בחי' מאה בתוספת אות א' שמקור המשכה זו הוא מבחי'

ראה מה שנכתב במאמר המתחיל "ואתחנן" על ענין ברכת המצות, וכן על כך שעל ידי מאה הברכות נמשכת לאחר
מכן בחינת מ"ה, ונעשית בחינת מאה, בתוספת האות אל"ף; שכן מקור המשכה זו הוא מבחינת

שהוא סתימין כולל סתימין וכמ"ש בזהר פ' חיי שרה (דקכ"ג ע"א) בענין מאה ברכאן מאתר עילאה סתימא
דכל סתימין כו' ועמ"ש מזה בפ' תולדות בביאור ע"פ מים רבים בסופו,

שהיא "סתימין כולל סתימין", וכמו שכתוב בזהר, פרשת חיי שרה (דף קכ"ג ע"א), בענין מאה הברכות: "מאתר
עילאה סתימא דכל סתימין" וכו'. וראה מה שנכתב על כך בפרשת תולדות, בסוף הביאור על הפסוק "מים רבים".

וזהו ענין אל"ף אותיות פלא, ועיין בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הברכות פ"א ולהיות המשכה זו הוא ע"י
בחי' ביטול היש שנמשך מבחי' מ"ה [שם מ"ה]

וזהו ענין האל"ף, שאותיותיה הן פלא. ועיין בפרי עץ חיים, שער הברכות, פרק א'. ומכיוון שהמשכה זו נעשית על
ידי בחינת ביטול היש, הנמשך מבחינת מ"ה,

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] איזהו שוטה המאבד מה שנותנין לו כו' וכמ"ש במ"א ולכן כל גיאה
שהוא היפך מבחי' מ"ה [שם מ"ה] נקרא שוטה כו'.

לכן אמרו חז"ל: "איזהו שוטה? המאבד מה שנותנין לו" וכו', וכמו שנתבאר במקום אחר. ולכן כל אדם גאה, שהוא
היפך מבחינת מ"ה, נקרא שוטה וכו'.

10 והנה מבואר לעיל שכל מעשה המצות הוא בחי' ביטול היש ועי"ז נמשך בהם ג"כ גילוי א"ס ב"ה
מלמעלה למטה.

והנה, כפי שהתבאר לעיל, כל עשיית המצוות היא בבחינת ביטול היש, ועל ידי כך נמשכת בהן גם התגלות של אין
סוף, ברוך הוא, מלמעלה למטה.

ולכן נק' רמ"ח אברים כמשל האבר שהוא כלי לחיות הנפש ות"ת [ותלמוד תורה] כנגד כולם כי ותורתך
בתוך מעי כתיב שהיא בחי' מזון לנפש.

לכן הן נקראות "רמ"ח איברים", בדומה לאיבר שהוא כלי לחיות הנפש. ואילו לימוד התורה "שקול כנגד כולם",
שהרי נאמר: "ותורתך בתוך מעי" — התורה היא בבחינת מזון לנפש.

11 ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] **ויתר הקב"ה על עבודת כוכבים וג"ע** [וגילוי עריות] **וש"ד** [ושפיכות דמים]

ולא ויתר על ביטול תורה לפי שהמצות מעשיות הם בחי' המשכה באברים החיצונים

ולכן אמרו חז"ל: הקב"ה ויתר על עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים, אך לא ויתר על ביטול תורה. זאת משום שהמצות המעשיות הן בחינה של המשכה אל האיברים החיצוניים;

ולכן ויתר עליהם עד"מ בגשמיות כי גם כשהוא מחוסר אבר חיצוני יכול הוא להיות רק שיהיה בעל מום כו', ולא ויתר על ביטול תורה שהוא בחי' אברים הפנימיים ונקיבתם במשהו כו'

ולכן, בדרך משל במונחים גשמיים, הוא ויתר עליהן: גם כשאדם חסר איבר חיצוני, הוא יכול להיות, אלא שיהיה בעל מום וכו'. אך על ביטול תורה הוא לא ויתר, שכן התורה היא בחינת האיברים הפנימיים, ונקב בהם אפילו במשהו [ממית], וכו'.

ואמנם עסק התורה צ"ל ג"כ בבחי' ביטול הנ"ל, וכמ"ש במ"א שלכך נאמר ודברת בם סמוך לובכל נפשך ובכל מאודך כו'

ואולם גם לימוד התורה צריך להיות בבחינת הביטול האמורה, וכפי שמבואר במקום אחר: משום כך נאמר "ודברת בם" סמוך ל"ובכל נפשך ובכל מאדך" וכו'.

ועי"ז ממשיך גילוי אור א"ס ב"ה בהתורה ונקי' עוסק בתורה לשמה ר"ל [רוצה לומר] לשם התורה עצמה להמשיך בה גילוי אור א"ס שלמעלה מהחכמה

ועל ידי כך ממשיכים בתורה גילוי של אור אין סוף ברוך הוא; וזה נקרא "עוסק בתורה לשמה", כלומר, לשם התורה עצמה — כדי להמשיך בה גילוי של אור אין סוף, שלמעלה מחכמה.

וזהו שארז"ל [שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] **על שלא ברכו בתורה תחלה ולא אמרו על התורה כי פי' ברכו בתורה היינו המשכת אור א"ס בתוך התורה כו':**

וזהו שאמרו חז"ל: "על שלא ברכו בתורה תחילה", ולא אמרו "על התורה"; שכן פירוש "ברכו בתורה" הוא המשכת אור אין סוף בתוך התורה וכו'.

12 ג וכן הוא ענין הברכה שלפני המצות בא"י [ברוך אתה ה'] **אלקינו מלך העולם שמתחלה הוא המשכת א"ס ב"ה בנפש האדם**

3. כך גם עניינה של הברכה שלפני המצות: "ברוך אתה הוי' אלקינו מלך העולם". תחילה נמשכת אין סוף, ברוך הוא, לתוך נפשו של האדם.

וזהו הוי' אלקינו שלנו משמע והיינו ע"י בכל לבבך שיהיה גילוי אלקות בבי' חללי הלב

וזהו "הוי' אלקינו", שמשמעותו שהוא שלנו. והדבר נעשה באמצעות "בכל לבבך" — שתהיה התגלות אלקות בשני חללי הלב,

דהיינו חלל השמאלי מלא דם בחי' גבורות ומרירות מימי שנותינו בהם שבעים שנה וכל מגמתנו וחפצנו בענייני גשמיים בפרנסה

כלומר, בחלל השמאלי, המלא דם — בחינת גבורות ומרירות על ימי שנותינו בהם שבעים שנה", בשעה שכל מגמתנו ורצוננו נתונים לעניינים גשמיים ולפרנסה,

ולעזוב לבניו אחריו וכי בשביל זה ירדה נשמתו בעוה"ז כו' אשר בהתבונן בזה יתמרמר לבו מאד אך זהו בחלל אחד הוא השמאלי.

ולהשאיר אחריו לבניו — וכי לשם כך ירדה נשמתו לעולם הזה וכו'? כשיתבונן בכך, לבו יתמרמר מאוד. אך הדבר שייך לחלל אחד בלבד — השמאלי.

13 וחלל הימני מלא רוח חיים הוא בחינת שמחת הנפש ע"י מצות ה' שהם רצונו ית' שנתלבש בעשייה וע"ז נאמר ישמח ישראל בעושיו כו'.

והחדר הימני, המלא רוח חיים, הוא בחינת שמחת הנפש באמצעות מצוות ה', שהן רצונו ית' שהתלבש בעשייה. ועל כך נאמר: "ישמח ישראל בעושיו" וכו'.

וזהו בבינונים והם הגורמים להיות כמ"כ [כמו כן] גם בצדיקים אלא שהוא באופן אחר כי הצדיקים אין בהם רע כלל להיות מזה מרירות גשמיים

וזהו אצל הבינונים, והם הגורמים לכך שהדבר יהיה כך גם אצל הצדיקים, אלא באופן אחר: בצדיקים אין רע כלל, שממנו תבוא מרירות גשמית;

רק שהוא בחי' פחד ויראה מה' ומהדר גאונו ואח"כ השמחה היא בחי' אהבה בתענוגים כו'

אלא שזו בחינת פחד ויראה מה' ומהדר גאונו, ולאחר מכן השמחה היא בחינת "אהבה בתענוגים" וכו'.

וזהו הוי"ה אלקינו ואח"כ מלך העולם הוא ההמשכה בחיצוניות העולמות אשר מלך שמו נקי עליהם.

וזהו "הוי' אלקינו". ואחר כך, "מלך העולם", היא ההמשכה אל החיצוניות של העולמות, שעליהם נקרא שמו "מלך".

ומעתה מובן ענין ירידות הנשמות בגוף שהוא צורך עלייה (כי הנשמות עם היות שעלו במחשבה הרי נמשכים מבחי' אותיות המחשבה ועיי' ירידתן בגוף וביטול היש לאין עיי' ברכת הדיוט כו')

ומעתה מובן עניין ירידת הנשמות בגוף, שהיא לצורך עלייה. (שהרי הנשמות, אף שעלו במחשבה, נמשכות מבחינת אותיות המחשבה; ועל ידי ירידתן בגוף וביטול היש לאין באמצעות "ברכת הדיוט" וכו',

ממשיכים בחי' גילוי ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע בעל המחשבה כו' כנ"ל, ועיי' בפ' וישב בד"ה כה אמר כו' ונתתי לך מהלכים בין העומדים כו') והיינו עיי' אתכפיא ואתהפכא.

הן ממשיכות בחינת גילוי של ממלא כל עלמין וסוכב כל עלמין, בעל המחשבה וכו', כנ"ל. ועיינו בפרשת וישב, במאמר המתחיל "כה אמר" וכו': "ונתתי לך מהלכים בין העומדים" וכו'). והיינו על ידי אתכפיא ואתהפכא.

והוא הטעם אשר ברא ה' את הקליפות בכדי לעשות ולתקן שעיי' יהיה העלייה הגדולה כו'. וזהו אלה מסעי בניי [בני ישראל]. פ"י עליותם ממטה למעלה. ואמר ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם.

וזהו הטעם לכך שה' ברא את הקליפות: כדי לפעול ולתקן, וכך תבוא העלייה הגדולה וכו'. וזהו "אלה מסעי בני ישראל", כלומר, עליותיהם מלמטה למעלה. ועל כך נאמר: "ויכתוב משה את מוצאיהם למסעיהם".

14 וענין ויכתוב היינו כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] חותמו של הקב"ה אמת פ"י כי החכמה נקראת אמת כי כשמשיג איזה דבר בהשכלתו אזי יודע שכן הדבר והוא האמת כו'.

עניין "ויכתוב" הוא על דרך מאמר חז"ל: "חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת". כלומר, חכמה נקראת אמת, מפני שכאשר אדם משיג דבר בשכלו, הוא יודע שכן הדבר, וזוהי האמת וכו'.

ועמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] פל"ה בהג"ה [בהגהה] ונקראת חותם עד"מ החותם שהוא שם האדם הנכתב בדיו גשמי ע"ג [על גבי] הנייר

וראה מה שכתוב בספר של בינונים [התניא], פרק ל"ה, בהגהה. היא נקראת חותם — על דרך משל, חותם שהוא שמו של אדם הכתוב בדיו גשמי על גבי נייר.

והנה השם בעצם אינו ערוך לגבי עצמיות בעל השם וכ"ש [וכל שכן] וק"ו [וקל וחומר] כשנכתב בדיו שהיא רק בחי' עשייה גשמיות וכך בחי' חכמה הוא

הנה, השם כשלעצמו אינו בערך כלל לעצמותו של מי שנושא את השם; קל וחומר, ועל אחת כמה וכמה, כשהוא נכתב בדיו, שאינה אלא בחינת עשייה גשמית. וכך גם בחינת חכמה היא

בחי עשייה גשמיית לגבי איס ביה וכמ"ש כולם בחכמה עשית והרצון היא הנקרא שם שמו גימטריא רצון וחכמה היא החותם שהוא בחי עשייה של השם.

בחינת עשייה גשמית ביחס לאין סוף ברוך הוא, וכמו שכתוב: "כולם בחכמה עשית". הרצון הוא הנקרא "שם" — "שמו" בגימטריה "רצון" — וחכמה היא החותם, בחינת העשייה של השם.

אך מ"מ כמו בגשמיות החותם הוא קיום על כל דבר שיחייב עצמו שכאשר יחתום שוב אין לשנות אולם בכל זאת, כשם שבגשמיות החותם מאשר כל דבר שאדם מתחייב בו, כך לאחר שחתם עליו שוב אי אפשר לשנותו,

וכמו בנעילת יו"כ"פ [יום כפור / יום הכפורים] וחתמנו בספר חיים בספר פרנסה ושוב לא ישונה כן בחי איס ביה שלמעלה מעלה מהחכמה שורה ומתלבש בחכמה,

וכמו בנעילה של יום הכיפורים, כשאומרים "וחתמנו בספר חיים", בספר פרנסה, ושוב לא ישתנה הדבר — כך בחינת אין סוף ברוך הוא, שלמעלה מעלה מחכמה, שורה ומתלבשת בחכמה.

וזהו ויכתוב משה כי משה הוא שושבינא דמלכא ואהרן שושבינא דמטרוניתא המעלה אותה אל החתן כי אהרן היה מניף הלויים.

וזהו "ויכתוב משה": משה הוא שושבינו של המלך, ואהרן שושבינה של המלכה, המעלה אותה אל החתן, שכן אהרן היה מניף את הלויים.

15 וכן כללות נשיי [נשמות ישראל] בהעלותך את הנרות נשמת אדם קרויה נר ה' והיכן עליותם עד אל מול פני

כך גם נשמות ישראל בכללותן: "בהעלותך את הנרות" — נשמת האדם נקראת "נר הוי" — ועד היכן מגיעה עלייתן? עד "אל מול פני המנורה".

המנורה ומשה הוא שושבינא דמלכא המשיך איס ביה מלמעלה למטה משל למלך שבעצמו אין דרכו לילך כך משה הוא המנהיג המשכת והתגלות אלקות תוך העולמות.

ומשה הוא שושבינו של המלך, הממשיך את אין סוף, ברוך הוא, מלמעלה למטה — כמשל למלך שאין דרכו ללכת בעצמו; כך משה הוא המנהיג את המשכת האלקות ואת התגלותה בתוך העולמות.

16 ולכן ויכתוב משה לפי שהוא מבחי' חכמה וירא ראשית לו כתב חותמו של הקב"ה אמת שהוא גילוי אור א"ס שבחכמה.

ולכן נאמר "ומשה כתב": מכיוון שהוא מבחינת חכמה — "וירא ראשית לו" — הוא כתב "חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת", שהיא גילוי אור אין סוף שבחכמה.

והמשיך זה למטה להיות בהם כח לעלות אל ה' ממטה למעלה כי א"א היה להם להתעלות תחלה בעצמן כי אלמלא עוזרו כו'.

והוא המשיך זאת למטה, כדי שיהיה בהם כוח לעלות אל ה' מלמטה למעלה. שכן בתחילה לא היה ביכולתם להתעלות בכוחות עצמם, שהרי "אלמלא הקב"ה עוזרו" וכו'.

17 וזהו כענין ברכת המצות שהוא המשכת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שיוכל להעלות הדבר גשמי שבו נעשה המצוה כו'.

וזה דומה לענין ברכת המצוות, שהיא המשכה של אתערותא דלעילא, כדי שיוכל האדם להעלות את הדבר הגשמי שבו נעשית המצווה וכו'.

וכנזכר לעיל בפ"י א"ת [אל תקרי] מ"ה [שם מ"ה] אלא מאה שע"י המאה ברכות נמשך כח להיות בחי' מ"ה [שם מ"ה] וביטול ועיין בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הברכות שם דגבי העלאה שע"י ברכת המצות הוא ג"כ ע"י שם מ"ב.

וכפי שהוזכר לעיל בפירוש "אל תקרי מה אלא מאה": באמצעות מאה הברכות נמשך כוח להגיע לבחינת מ"ה ולביטול. וראו גם פרי עץ חיים, שער הברכות, שם, שההעלאה הנעשית באמצעות ברכת המצוות היא גם באמצעות שם מ"ב.

וכך עדי"ז ענין ויכתוב משה כו' דגבי מ"ב מסעות הוא המשכת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שע"י יהיה ההעלאה.

וכך גם, באותו אופן, ענין "ויכתוב משה" וכו' ביחס למ"ב המסעות: זו המשכה של אתערותא דלעילא, שבאמצעותה תבוא ההעלאה.

וכן עכשיו המשכה זו הוא על ידי עסק התורה וכמ"ש ותורה אור שהיא המאירה נפש

וכך גם כיום, המשכה זו נעשית באמצעות לימוד התורה, ככתוב: "ותורה אור" — היא המאירה את נפש

האדם בחינת אתעדל"ע [אתערותא דלעילא] שיהיה בה כח לעלות באתעדל"ת [באתערותא דלתתא] (וכמ"ש ע"פ ואתחנן כו' ועיין בפ' תצוה בד"ה ועשית ציץ כו' פתוחי חותם כו').

האדם; זו בחינת אתערותא דלעילא, כדי שיהיה בה כוח לעלות באמצעות אתערותא דלתתא (וכמו שנתבאר על הפסוק "ואתחנן" וכו'; וראו בפרשת תצוה, כמאמר המתחיל "ועשית ציץ" וכו', "פתוחי חותם" וכו').

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] (בפתיחתא דמדרש איכה) ע"פ ואותי עזבו ואת תורת לא שמרו הלואי אותי עזבו ואת תורת שמרו כו' המאור שבה היה מחזירן למוטב.

ולכן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (בפתיחתא למדרש איכה), על הפסוק "ואותי עזבו ואת תורת לא שמרו": "הלואי אותי עזבו ואת תורת שמרו" וכו', "המאור שבה היה מחזירן למוטב".

והנה תחלה אמר ויכתוב מוצאיהם למסעיהם מוצאיהם היינו מקור נשמות ישראל כענין שנאמר וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו.

והנה, תחילה נאמר: "ויכתוב את מוצאיהם למסעיהם". "מוצאיהם" הוא מקור נשמות ישראל, בדומה לנאמר: "וכמוצא מים אשר לא יכזבו מימיו".

18 והוא למעלה מבחי' מחשבה כי אע"פ [אף על פי] שאמרו דישאל עלו במחשבה היינו ששם עלו עצמיות נשמות ישראל.

והוא למעלה מבחינת מחשבה. שכן אף שאמרו ש"ישאל עלו במחשבה", הכוונה היא שעצמיות נשמות ישראל עלתה שם.

אבל מקורן ושרשן הוא למעלה יותר בבחי' בעל המחשבה בעל הרצון ומשם המשיך הארה כדי להיות להם כח לעלות ממטה למעלה.

אך מקורן ושרשן גבוהים עוד יותר — בבחינת בעל המחשבה ובעל הרצון; ומשם המשיך הארה, כדי שיהיה להן הכוח לעלות מלמטה למעלה.

וזהו למסעיהם ר"ל [רוצה לומר] הנסיעה וההעלאה שממטה. ע"פ ה' פי' שהעליה הוא למעלה מבחי' פי' ה' שהוא ממכ"ע [ממלא כל עלמין] ברוח פיו כל צבאם ואח"כ ואלה מסעיהם למוצאיהם ר"ל [רוצה לומר] זוהי העליה עד מוצאיהם ממטה למעלה:

וזהו "למסעיהם", כלומר המסע והעלייה מלמטה. "על פי הוי": פירושו שהעלייה היא למעלה מבחינת "פי הוי", שהוא ממלא כל עלמין — "ברוח פיו כל צבאם". ואחר כך, "ואלה מסעיהם למוצאיהם", כלומר: זוהי העלייה עד למוצאיהם, מלמטה למעלה.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likkutei-torah/masei/4

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק